

SYSMÄN KUNNAN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA 2023 – 2025

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	5
1.1 Koulujen opiskeluhoitopalvelut	6
2. Yhteisöllinen opiskeluhoito	10
2.1. Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset.....	10
2.2. Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	11
2.3. Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	12
2.4. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	12
2.5. Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	13
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi - yksilökohtainen opiskeluhoito.....	14
3.1. Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	15
3.2. Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	16
3.3. Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille	17
3.4. Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	18
3.5. Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa.....	18
3.6. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet ...	19
4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	20
4.1. oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen	21
4.2. koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	22
4.3. Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	22
4.4. yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.....	24
4.5. Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	25

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi, kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä ja syrjinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	25
5.1. Kiusaamiseen puuttuminen ja seuranta	26
5.2. Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	27
5.3. Syrjintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	28

JOHDANTO

Opiskeluhollosta säädetään erillisellä lailla; laki oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia on muutettu joidenkin säännösten osalta vuoden 2023 alusta liittyen opiskeluhoitopalveluiden siirtymiseen kunnista hyvinvointialueille (377/2022). Lain ja Opetushallituksen määräyksen mukaisesti tämä suunnitelma korvaa Sysmän kunnan aiemman suunnitelman. Suunnitelma sisältää sekä yleisesti määrättyjä että paikallisesti päätettyjä asioita.

Sysmän kunta tekee yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien kanssa koskien opiskeluholloin kehittämistä ja suunnittelua tavoitteena yhtenevät käytänteet opiskeluholloin prosesseissa. Sysmän opiskeluholloin suunnitelma on laadittu soveltuvin osin alueen muiden kuntien suunnitelmien mukaisesti. Opiskeluhoitosuunnitelma pohjautuu opetushallituksen opetussuunnitelman perusteisiin, kansalliseen lapsistrategiaan sekä paikallisesti lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Sysmän opiskeluhoitosuunnitelma on koottu huomioiden Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen opiskeluholloin hyvinvointialuevalmistelun yhteydessä sovitut opiskeluholloin alueellisen toteuttamisen periaatteet sekä Hyte-työn kärjet. [Sysmän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa](#) kuvataan tavoitteita ja toimenpiteitä, kuinka paikallisesti panostetaan valittuihin Hyte-työn kärkiin: osallisuus ja yhteisöllisyys, mielenhyvinvointi, arjen turvallisuus, terveelliset elintavat ja kiusaamisen ehkäiseminen. Lämpileikkaavina toimintaperiaatteina ovat kumppanuus, yhdenvertaisuus ja oikea-aikaisuus. Päämääränä on tietoon ja lapsen oikeuksiin perustuva toimintakulttuuri.

Tämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma vastaa paikallisen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoittoa koskevaa lukua. Sysmän opiskeluhoitosuunnitelmassa kursivoidut kappaleet ovat suoria lainauksia lakiteksteistä, OPH:n opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoittoa käsittelevästä luvusta ja ohjeistuksista ja niitä on täydennetty Sysmän paikallisilla linjauksilla.

Opiskeluholloin vuosikello liitetään lukuvuosisuunnitelmaan. Vuosikellossa määritellään opiskeluholloin yksikkökohtaiset toimintatavat tavoitteiden mukaisesti. Vuosikellon laadintaan osallistetaan oppilas- ja opiskelijakuntien hallituksia, henkilöstöä ja vanhempainyhdistystä. Tähän opiskeluhoitosuunnitelmaan kuuluvat Nuoramoisten koulu, Sysmän Yhteiskoulu (perusopetuksen vuosiluokat 1.- 9.) ja lukio sekä esiopetus, jonka järjestämisestä vastaa Sysmän kunnan varhaiskasvatus.

Sysmässä 14.06.2023

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan kouluyksiköiden määrän, koulujen oppilasmäärän sekä toimintaympäristön erityispiirteiden lisäksi tukea tarvitsevien osuus koko oppilasmäärästä. Arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti valtakunnallisesti kerättyä paikallista seurantatietoa lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista ja elinoloista. Lisäksi tietoa on saatavilla paikallisesti kartoitettavilla kyselyillä ja haastatteluilla.

Sysmän opiskeluhuollon erityispiirteenä on huomioitava kunnan maantieteellinen sijainti, mistä johtuen on pyrittävä palveluiden järjestämiseen lähipalveluna. Jos opiskeluhuollon palveluiden tarjonta perustuu ainoastaan valtakunnallisiin mitoitussuosituksiin, alueellinen yhdenvertainen palveluiden saatavuus ei toteudu. Huolena on, että etäisyys perustason mielenterveys- ja perheneuvolapalveluihin Lahteen muodostuu kuntalaisille haastavaksi ja varhaisen tuen periaate vaikeutuu sekä on vaarana jäädä toteutumatta. Kuntatason opiskeluhoitopalveluiden resurssien turvaamisella vähennetään erikoissairaanhoidon tarvetta ja mahdollistetaan tuen oikea-aikainen saanti. Sysmän tämänhetkinen opiskeluhuollon palveluiden taso vastaa kysyntään.

Oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan yksittäiselle oppilaalle tai opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollonpalveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Koulujen opiskeluhoitopalveluihin kuuluvat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Sysmän opiskeluhoitopalveluiden toteuttamisesta vastaa Terveystalo yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa ja tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n mukaista kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuollolla mainitun

lain 17 §:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa. Terveysneuvotlain (15 § (1326/2010) mukaan lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskelijahuollon palveluja. OHL18§

Sysmän opiskeluhuoltohenkilöstön yhteystiedot ovat koulujen etusivuilla sekä Wilman tiedotteissa.

Sysmässä toimii myös hyvinvointineuvola, joka tarvittaessa tukee koulu yhteisön terveyttä yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa. Hyvinvointineuvolan moniammatillinen työryhmä auttaa lapsen, nuoren tai perheen tilanteen selvittämisessä. Työryhmään kuuluvat tapauskohtaisesti harkiten terveydenhoitajien ja lääkärin lisäksi psykologi, sosiaaliohjaaja ja perhetyöntekijä. Tarvittaessa työryhmään kutsutaan myös muita asiantuntijoita.

1.1 Koulujen opiskeluhuoltopalvelut

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua, jota on saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana tai sen välittömästä läheisyydestä. Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu terveyspalvelu, jonka tehtävänä on oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen, oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen, koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta, suun terveydenhuolto ja oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset. Opiskeluterveydenhuolto on suunnattu toisen asteen opiskelijoille (lukio) ja sen tavoitteena on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia edistämällä opiskeluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä opiskeluyhteisön hyvinvointia, edistämällä ja seuraamalla opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä, järjestämällä terveyden- ja sairaanhoitopalveluja opiskelijoille mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö,

seksuaaliterveyden edistäminen sekä suun terveydenhuolto, tunnistamalla varhain opiskelijan erityisen tuen tai tutkimuksen tarve, tukemalla opiskelijaa sekä tarvittaessa ohjaamalla jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Kouluterveydenhoitajan resurssia on koko- koulutoimessa 0.75 henkilötyövuotta.

Terveydenhoitaja ja lääkäri

Kouluterveydenhoitaja on kouluyhteisön terveyden edistämisen asiantuntija. Hän vastaa hoitotyön asiantuntijana koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja toimii lääkärin työparina. Terveydenhoitajan tehtävät voivat liittyä koulu- ja opiskeluyhteisöön, yksittäiseen oppilaaseen ja opiskelijaan tai moniammatilliseen yhteistyöhön koulussa ja oppilaitoksessa tai laajemmin kunnassa ja palvelujärjestelmässä. Koko ikäluokan kattavat vuosittaiset terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa, hyvinvointia ja oppimista. Laajoissa terveystarkastuksissa selvitetään lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvointia.

Terveystarkastuksista ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan tarkastukset ovat laajoja tarkastuksia, joissa sekä terveydenhoitaja että lääkäri tapaavat oppilaan. Tarkastukseen kutsutaan mukaan myös huoltajat. Luokanopettaja tai luokanvalvoja antaa arvion oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa vanhempien ja/tai oppilaan suostumuksella. Oppilaan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille oppilaan kanssa työskenteleville opiskeluhuollon toimijoille, opettajalle/luokanvalvojalle tai muille tahoille. Tietojen luovuttaminen kouluterveydenhuollosta tapahtuu aina tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Lukiossa terveydenhoitaja tekee terveystarkastuksen kaikille oppilaille 1. opiskeluvuoden aikana. Lääkäri tarkastaa oppilaat joko 1. tai 2. opiskeluvuoden aikana. Tarvittaessa terveydenhoitaja tekee yksilöllisiä terveystarkastuksia vielä 3. opiskeluvuoden aikana.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto on osa koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa. Määräaikaistarkastukset ovat perusta suun terveydentilan ja sen kehittymisen seuraamiseen sekä edistämiseen. Määräaikaisten terveystarkastusten lisäksi voi asiakkaalla olla yksilöllisesti määriteltyjä tarkastuksia.

Suun terveystarkastukset tehdään pääsääntöisesti koulupäivien aikana alueen hammashoitolassa. Oppilaalle järjestetään suun terveystarkastus ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla. Lisäksi tehdään tarvittaessa erikoisalakohtaisia suun tutkimuksia. Kunnan on järjestettävä opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana suun terveystarkastus, jossa selvitetään suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa ja tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Jokaisella koululla on käytettävissä psykologi ja kuraattori, jotka tukevat koko kouluyhteisön ja yksittäisen oppilaan hyvinvointia. Lapsi, nuori, huoltaja tai henkilöstön jäsen voi ottaa yhteyttä oman yhteisön kuraattoriin ja psykologiin. Mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti järjestetään seitsemän oppilaitoksen työpäivän kuluessa pyynnöstä. Kiireellisissä asioissa, esim. äkillisessä kriisissä, keskustelu järjestetään samana tai seuraavana päivänä mahdollisuuksien mukaan.

Koulukuraattori

Koulukuraattori on sosiaalialan ammattilainen oppilaitoksessa. Kuraattoripalveluilla tuetaan oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Lisäksi työllä edistetään koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä oppilaiden/opiskelijoiden perheiden ja läheisten kanssa. Koulukuraattoripalvelut ovat Nuoramoisten koulun, Sysmän Yhteiskoulun, lukion ja Päiväkoti Sykkeen esiopetuksen käytettävissä. Koulukuraattorin henkilötyövuosia on 1. Laissa määrätyn mitoituksen mukaan perusopetuksessa ja toisella asteella yhdellä

kuraattorilla saa olla enintään 670 oppilasta huolehdittavanaan. Tämä mitoitus toteutuu Sysmän yhteiskoulussa, esiopetuksessa ja Nuoramoisten koululla hyvin. Olemme maantieteellisesti kaukana palveluista, joten on tärkeää, että lapsille ja nuorille on tarjolla palveluita mahdollisimman läheltä. Koulun aikuiset voivat nostaa lasta koskevan huolensa esiin esimerkiksi konsultaatiokeskustelussa tai pyytämällä kuraattorin mukaan oppilaan koulupalaveriin.

Psykologi

Opiskeluhuollon psykologi osallistuu opiskeluhoitotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Työskentelyn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä. Psykologi voi osallistua myös hyvinvointia tukevien toimenpiteiden suunnitteluun sekä koko yhteisön että yksittäisen ryhmän kohdalla. Psykologi arvioi ja tukee oppilaiden oppimista ja koulunkäyntiä sekä psyykkistä hyvinvointia yhteistyössä oppilaan lähipiirin ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Psykologin työskentelymuotoja ovat mm. arviointi- ja tukikeskustelukäynnit, havainnointi, kouluhenkilöstön konsultaatio, vanhempainohjaus sekä moniammatillinen yhteistyö. Tilanteen mukaan psykologi voi ohjata lapsen tai nuoren koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin. Laissa määrätyn mitoituksen mukaan perusopetuksessa ja toisella asteella yhdellä psykologilla saa olla enintään 780 oppilasta vastuualueellaan. Psykologin palvelut ovat Sysmän koulujen sekä Päiväkoti Sykkeen esiopetuksen käytettävissä. Opiskeluhuollon psykologin resurssi on 0.4 henkilötyövuotta eli noin 2 päivää/vko. Mitoitus on lain edellyttämällä tasolla.

Koulunuorisotyöntekijä

Koulunuorisotyöntekijä on kiireetön aikuinen, joka kohtaa nuoria koulun arjessa, ohjaa luokkaryhmiä (mm. KIVa-koulu) ja muita ryhmiä, järjestää välituntitoimintaa yhdessä oppilaiden kanssa ja edistää monialaisesti yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Koulunuorisotyön

tavoitteena on turvallinen kouluyhteisö, jossa nuoret viihtyvät, oppivat ja tulevat toimeen yhdessä. Koulunuorisotyöntekijä kohtaa nuoria vapaamuotoisesti ilman ajanvarausta. Tarvittaessa koulunuorisotyöntekijä ohjaa nuoren harrastuksiin ja muiden ammattilaisten tai palveluiden piiriin. Sysmän Yhteiskoulussa työskentelee Sysmän ja Hartolan yhteinen koulunuorisotyöntekijä hankerahalla vuoden 2024 loppuun.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §, 4 §)

2.1. Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Sysmän opiskeluhoillon ohjausryhmänä toimii kunnan LAPE-ryhmä. Ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Koulukohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä käsitellään kouluterveyskyselyn tulokset sekä muut hyvinvointia ja terveyttä kuvaavat mittarit esim. Move-mittausten tulokset opiskeluhoillon vuosikellon mukaisesti. Opiskeluhoitoryhmässä laaditaan suunnitelma tulosten tiedottamisesta koulun henkilöstölle, oppilaille/opiskelijoille ja heidän huoltajilleen sekä mahdollisille muille yhteistyötahoille. Tulosten perusteella suunnitellaan toimenpiteitä, kuinka vastata kyselyn perusteella esille tulleisiin kehittämistarpeisiin ja huolenaiheisiin.

Valtakunnallisten kyselyiden ja mittareiden lisäksi Sysmässä tehdään vuosittain “Mitä kuuluu?” -kyselyt opiskeluhuollon vuosikellossa määritetyille luokille. Keskeinen menetelmän tavoite on luoda kerätyn tiedon pohjalta ennaltaehkäiseviä ja ryhmien hyvinvointia ja toimintaa tukevia toimintamalleja.

Sysmässä nähdään tärkeänä oppilaiden sitouttaminen ja yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen koulu yhteisössä. Henkilöstöä on koulutettu Yhteispelin toimintamalliin ja Mieli ry:n materiaalien käyttöön. Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli ja koulu yhteisöön sitouttamista on pilotoitu henkilöstölle, oppilaille ja vanhempainyhdistyksen toimijoille SKY-hankkeen avulla.

2.2. Koulu kohtaisten opiskelu huoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulu kohtainen opiskelu huoltoryhmä vastaa koulun opiskelu huollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Koulu kohtaiset opiskelu huoltoryhmät toimivat Sysmän Yhteiskoulussa ja lukiossa sekä Nuoramoisten koululla. Ryhmää johtaa rehtori, jollei ryhmän johtajaksi ole nimetty jotain toista henkilöä. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskelu huollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Koulujen opiskelu huoltoryhmään kuuluvat rehtori, laaja-alainen erityisopettaja, oppilaanohjaaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulunuorisotyöntekijä ja koulupsykologi. Koulu kohtainen opiskelu huoltoryhmä kokoontuu Yhteiskoululla noin kerran kuukaudessa ja muutoin tarvittaessa, Nuoramoisten koululla vähintään kerran lukukaudessa. Opiskelu huoltoryhmä kutsuu tarvittaessa tapaamiseensa asiantuntijoita ja yhteistyötahoja. Kokouksista laaditaan muistio.

Opiskelu huoltoryhmä suunnittelee vuosikellon avulla lukuvuosittaisen toimintansa. Vuosikello sisältää sekä opiskelu huoltoryhmän omaan työskentelyyn liittyviä asioita että koko koulu yhteisön yhteisöllisen työn muotoja, joihin on tarkoitus kohdentaa toimintaa lukuvuoden aikana. Opiskelu huoltoryhmät vastaavat opiskelu huollon itsearviointikyselyyn

lukuvuoden päättyessä Päijät-Hämeen alueella käytössä olevan zef-pohjaisen arvioinnin kautta.

2.3. Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen (LIITE 1)

Perusopetuslakiin on kirjattu muutos koulupoissaoloihin liittyen ja se on voimassa 1.8.2023 alkaen.

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Perusopetuslaki 26 §

Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat.

Sysmässä on käytössä Sitouttava kouluyhteistyö-hankkeessa kehitetty Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen ja kouluyhteisöön sitouttamisen malli, joka on julkaistu 04/2023 perustuen perusopetuslain ja perusopetuksen opetusperusteiden suunnitelmaan tehtyihin muutoksiin. Mallissa on kuvattu ennaltaehkäisyn, kohdennettujen toimien ja vahvan tuen tasot.

Poissaoloihin puuttumisen painopiste on mallin mukaisesti koululäsnäolon tukemisessa, varhaisessa puuttumisessa sekä oppilaiden ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamisessa. Koulun henkilöstö perehdytetään ja huoltajille sekä oppilaille tiedotetaan ennaltaehkäisevistä ja puuttumiseen liittyvistä toimintatavoista.

[Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli \(peda.net\)](#)

2.4. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulun tavoitteena on tukea oppilaiden terveellistä elämää. Päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittatekijöitä käsitellään eri oppiaineissa oppilaan ikäkauden huomioon ottaen. Koulu voi myös pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita esim. Ehyt. ry: stä pitämään oppitunteja tupakoinnista ja päihteistä sekä järjestää infotilaisuuksia

huoltajille. Sysmän PETE-työssä on myös koulun ja nuorten edustus suunnittelemassa ja toteuttamassa ennaltaehkäiseviä työtapoja.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa ja -tapaamisissa otetaan päihteet puheeksi oppilaiden kanssa ikätason mukaisesti. Päihteiden käytön kartoitus tehdään kaikille kahdeksaslukukolalaisille osana laajaa terveystarkastusta. Tarkoituksena on auttaa nuorta itseään ja kouluterveydenhuollon henkilöstöä tunnistamaan ja arvioimaan nuoren päihteiden käyttöä, jotta tilanteeseen osattaisiin puuttua ja nuori saisi apua mahdollisimman varhain. Perusopetuksen päihteisiin sekä nikotiinituotteisiin puuttumiseen on tehty mallit, joiden mukaan kouluilla toimitaan. Tarkoituksena on myös puuttua tilanteeseen, jos oppilaasta herää huoli, vaikka hänellä ei olisi koulupäivän aikana päihteiden käyttöä. Myös ilmiöihin puututaan. Puuttumisen mallit on nähtävillä alla olevista linkeistä, ja ne ovat yhteneväiset Lahden kaupungin mallin kanssa.

[Kun huoli herää, päihteiden tai nikotiinituotteiden käytöstä tai ilmiöstä puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

[Nikotiinituotteet \(tupakka, nuuska, sähkösavuke\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

[Päihteet \(alkoholi, huumeet\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

2.5. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluyhteisön ja -ympäristön on suojattava terveyttä. Hyvät työ- ja opiskeluolosuhteet luovat edellytykset koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnille, työ- ja opiskelukyvyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Oppilaan terveyden edistämiseksi on kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön, pelastusviranomaisen ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden kanssa.

Työolot tutkitaan joka kolmas vuosi työsuojeluviranomaisten aloitteesta. Tarkastuksesta laaditaan raportti ja samoin todetuista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan suunnitelma. Arvioinnissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Muiden viranomaisten toimesta tarkastuksia suoritetaan heidän omien aikataulujen ja tarkastusvälien puitteissa. Kouluyhteisön ja -ympäristön tulee olla terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettisesti viihtyisä. Fyysiset työolot, kuten sisäilman laatu, koulutyön ergonomia, tapaturmavaarat, kalusteiden, sosiaalitilojen, säilytystilojen ja koulun siivouksen asianmukainen taso huomioidaan tarkastuksessa. Tarkastuksessa tulee käydä läpi opiskeluhoitosuunnitelma.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi - yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

3.1. Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Sysmän Yhteiskoulun ja lukion koulun henkilökunnalla, oppilailla ja heidän huoltajillaan on tieto koulun opiskeluhoitopalveluista, ajantasaisista yhteystiedoista ja yhteydenoton käytänteistä. *Koulun henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilas hakemaan tarvitsemaansa opiskeluhoillon etuuksia ja palveluja.*

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi yhteistyössä oppilaan ja/tai huoltajan kanssa. Määräajat eivät koske psykologien kognitiivisia tutkimuksia. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas on ohjattava saamaan muita opiskeluhoillon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.

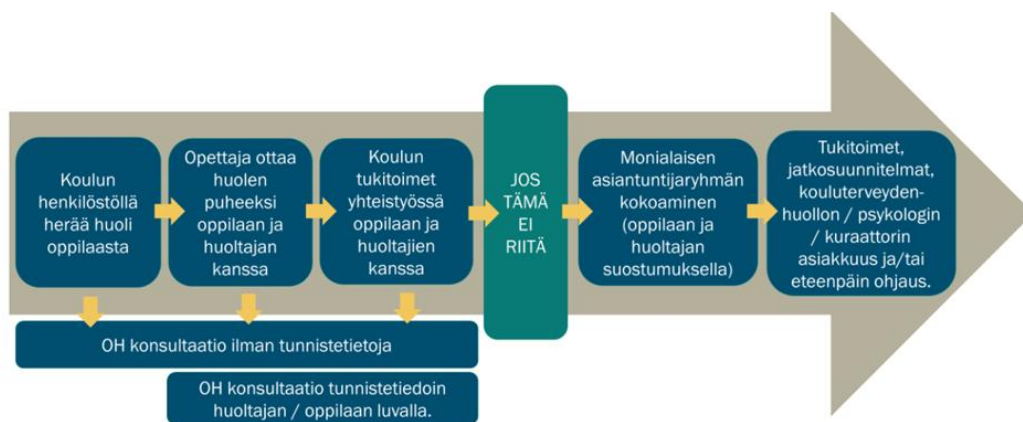
Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun

hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:ssä säädetyn mukaisesti. (19.1.2023/120) oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 17 §

3.2. Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksella yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi, opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi tai muihin palveluihin ohjaamisen selvittämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan ja siihen voidaan kutsua tarvittaessa myös tarpeelliseksi katsottuja muita verkostoyhteistyön tahoja.

“Kun huoli herää” -prosessi, eli puheeksi ottamisen, konsultaation ja monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisen prosessi

Ryhmän koollekutsuja voi konsultoida tarvittaessa rehtoria ja/tai tarvittavia opiskeluhuollon palveluiden edustajia ennen asiantuntijaryhmän kokoamista mm. ryhmän kokoonpanosta. Ennen monialaisen asiantuntijaryhmän jäseneksi nimeämistä tulee koollekutsujan sopia oppilaan ja huoltajan kanssa asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Ryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisesti, mutta ensimmäisessä kokoontumisessa pyydetään suostumus kirjallisesti. Pääsääntöisesti huoltaja ja/tai oppilas osallistuvat

asiantuntijaryhmän työskentelyyn. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö tiedottaa sovitusti opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16§ ja 18§ muutos 25.5.2022/377) 34 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 18

3.3 .Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtorekisterille

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhohtokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhohtokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Lain edellyttämiä kirjattavia asioita ovat:

- *oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot*
- *kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa*
- *kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa*
- *asian aihe ja vireille panija*
- *oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset, toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä nykyiset ja aiemmat tukitoimet*
- *tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma*
- *toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot*

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 § 19 (34)

Mikäli sivulliselle annetaan opiskeluhohtokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteilla tietoja on luovutettu. Opiskeluhohtokertomukset sekä muut opiskeluhohton tehtävissä laaditut ja saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhohton rekisteriin eli opiskeluhohtorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa

henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää opiskeluhuoltorekisteriä. Opiskeluhuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Niitä voidaan käyttää ainoastaan yksittäisen oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon palvelun järjestämiseen tai toteuttamiseen ellei laissa muuta säädetä.

3.4. Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Koulun on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittavat opiskeluhuoltopalvelut. Perusopetuslaki 36 § 3 mom. ja 36 h § (163/2022)

Opiskeluhuoltopalveluiden vastaanottaminen on yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen mukaisesti aina oppilaalle vapaaehtoista. Määräaikaisesta erottamisesta päättää Sysmän hyvinvointivaliokunta. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustuksesta käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa säädetään lastensuojelulaissa: Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimessa vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

3.5. Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa

Luokanopettaja tai -valvoja antaa kouluterveydenhuollolle oman arvionsa oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta,

kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lomakkeen käyttöönotosta sovitaan terveydenhuollon ja opetustoimen yhteistyössä.

Linkki tarkempiin ohjeisiin: Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake - Käyttöohje kouluterveydenhuoltoon ja opettajille.pdf 37 83 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 7 §

[3.6. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet](#)

Vanhempien velvollisuus on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja avustajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhempien sekä opettajan ja avustajan lisäksi erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä (kuten lääkitys) sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveydenhuollon ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Erityisruokavaliot. Todistus erityisruokavalion tarpeesta -lomake on päivitetty vastaamaan valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Pysyvistä erityisruokavalioidista, kuten keliakiaruokavaliosta ja diabeetikon ruokavaliosta sekä vaikeista ruoka-allergioista, täytetään todistus erityisruokavalion tarpeesta ruokailua varten. Lomake toimitetaan terveydenhoitajan kautta Attendolle. Kansallisen Allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (ohimenevä suun kutina tai kirvely tai ihon punoitus) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule enää hoitaa välttämällä vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Näin ollen lievistä allergiaa aiheuttavista ruoka-aineista ei enää laadita välttötodistusta. Uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan koulun keittiöhenkilökunnalle.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoiltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoillossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä. Oppilas- ja opiskeluhoiltolaki 4 § ja 13 § (377/2022)

4.1. oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Sysmässä on sekä perusopetuksen oppilaskunnan että lukion opiskelijakunnan hallitukset, joiden jäsenet valitaan lukuvuosittain. Oppilas-/opiskelijakunnan hallitusta kuullaan koulun toimintaan liittyvissä asioissa ja he osallistuvat aktiivisesti koulun tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen. Heiltä on edustus hyvinvointivaliokunnan ja opiskeluhoillon ohjausryhmän kokouksissa. Nuorisovaltuusto on myös aktiivisesti kantaa ottava ja nuorten etuja ajava yhteisö, jonka edustajalla läsnäolo-oikeus kunnan päättävissä toimielimissä.

Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä matalan kynnyksen periaatteella, perusajatuksella kasvatuskumppanuus. Kunnassa toimii vanhempainyhdistys, joka kehittää koulun toimintaa yhteistyössä henkilöstön kanssa ja järjestää tapahtumia kuten Kodin ja koulun päivä. Sitouttavan koulu yhteistyön kehittämisyössä osallistettiin vanhempainyhdistyksen toimijoita nostamaan esille juuri Sysmän lapsille ja nuorille tärkeimpiä kehittämiskohteita yhteistyössä koulun henkilöstön kanssa.

Koulun henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden työntekijöiden yhteistyö mahdollistuu säännöllisesti jokapäiväisissä tapaamisissa sekä henkilöstökokouksissa, joihin opiskeluhoitohenkilöstö osallistuu mahdollisuuksien mukaan. Mitä kuuluu? -kyselyt ja tunnetaitotunnit pidetään yhteistyössä.

Tärkeitä hyvinvointia tukevia tahoja ovat mm. nuorisotoimi, järjestöt, srk, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi. Nuorisotoimi ja seurakunta järjestävät yhteistyössä koulun henkilöstön ja opiskeluhoitohenkilöstön kanssa mm. ryhmäytymistapahtumia. Sidosryhmien järjestämistä lasten- ja nuorten tapahtumista tiedotetaan Wilman kautta.

Opiskeluhoillon vuosikellon laadinnassa on eri sidosryhmillä tärkeä rooli. Vuosikellon aihealueet valitaan mm. Sysmässä aktiivisesti toimivan Pete-ryhmän tavoitteiden tukemiseksi.

4.2. koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulun henkilöstöä on perehdytetty ja koulutettu sitouttavan kouluyhteistyön mallin käyttöön. Henkilöstöä on koulutettu ja koulutetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen käsittelemisessä käytettävien materiaalien käyttöön.

4.3. Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppimisen tuen suunnitteluun ja toteutukseen sekä sairaalaopetukseen liittyen opiskeluhooltohenkilöstö osallistuu tapauskohtaisesti harkittuna yhteistyönä opettajien ja erityisopettajien kanssa. Opiskeluhuollon osallisuudesta kuullaan huoltajia ja oppilaita/opiskelijoita. Koululta on nimetty edustajat Vaatu- ja Vipu-verkostoihin.

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon, joka laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa, jollei siihen ole mitään estettä. Pedagogisen arvion laativat luokanopettaja tai luokanvalvoja. Arviointiin osallistuvat myös erityisopettaja tai joku muu monialainen asiantuntija. Päätös tuen tehostamisesta, jatkamisesta tai lopettamisesta käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhoitopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa. Päätös kirjataan oppilashallinto-ohjelmaan. Tehostetun tuen suunnitelman laadinnasta vastaa luokanopettaja tai luokanvalvoja ja se laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Erityisopettaja ja muu monialainen asiantuntija opiskeluhooltohenkilöstöstä konsultoi parhaaksi arvioimallaan tavalla. Suunnitelma voidaan alustavasti laatia pedagogisen arvioinnin yhteydessä tai jonain muuna ajankohtana, jolloin kaikki tarvittavat osapuolet ovat läsnä. Tehostetun tuen suunnitelmaan kirjataan pedagogiset ratkaisut ja toimenpiteet sekä ajankohta suunnitelman toteutumisen arviointiin.

Mikäli tehostettu tuki todetaan riittämättömäksi, **laaditaan pedagoginen selvitys erityisen tuen päätöstä varten moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhoitopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa.** Samalla arvioidaan, onko tarvetta psykologiselle tai lääketieteelliselle tutkimukselle tai sosiaaliselle selvitykselle. Erityisen tuen pedagogiset

tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan HOJKS:iin, joka laaditaan yhteistyössä lapsen tai nuoren, huoltajien, opettajien ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Jokaisella tuen tasolla pyritään toimimaan- ja pohtimaan pedagogisia ratkaisuja yhteistyössä huoltajien kanssa hyvässä yhteisymmärryksessä lapsen tai nuoren parhaaksi.

Joustava perusopetus (JOPO)

Tällä hetkellä Sysmässä ei ole joustavaan perusopetukseen perustuvaa koulutusmuotoa. Tarvittaessa joustava perusopetus voidaan aloittaa noudattaen valtakunnallisia joustavan perusopetuksen perusteita, jotka sovelletaan paikalliseen toimintaympäristöön.

Sairaalaopetus

Erikoissairaanhoidon piirissä olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa, johon oppilas on otettu. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioiden on mahdollista. Oppilaan koulunkäyntiä omassa koulussa pyritään tukemaan mahdollisimman pitkälle. Oppilaalla on käytössään kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mallin mukaisesti ja tuen eri muotoja suunnitellaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon asiantuntijoiden kanssa. Erityisopettaja toimii luokanopettajan tai luokanvalvojan työparina, jollei oppilaan opetusta ei ole järjestetty pienryhmämuotoisena erityisluokanopettajan opettamana. Mikäli oman koulun tai kunnan tarjoamat tukitoimet eivät ole riittäviä pohditaan yhteistyössä huoltajien tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, erikoissairaanhoidon ja mahdollisesti sosiaalitoimen kanssa tarvetta opetuksen järjestämiseen sairaalaopetuksessa.

Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osastohoidon oppilaille. Sairaalaopetuksessa korostuvat pedagoginen kuntoutus ja kaikkien oppilasta opettavien, kasvattavien tai hoitavien tahojen yhteistyö ja konsultaatio. Nivelvaihe yhteistyö oppilaan oman koulun kanssa korostuu paluuvaiheessa, jolloin oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava opiskeluhoillon asiantuntijaryhmä. Tavoitteena on, että oppilas pystyy palaamaan siihen opetukseen, johon osallistui ennen siirtymistään

sairaalaopetukseen. Sairaalaopetusta antaa Päijät-Hämeen alueella Kanervikon koulu Lahdessa.

4.4.yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Sysmän kunnan nuorisotoimi ja Tainionvirran seurakunta tekevät tiivistä yhteistyötä koulun kanssa mm. ryhmäytymistapahtumissa. Kirjastotoimi järjestää kirjailijavierailuja koululle ja erikoispiirteenä Sysmässä on kirjailijaresidenssi, jonka kirjailijavierailijat käyvät koululla kertomassa kirjailijan työstään ja sitä kautta herättävät mielenkiintoa lukemista kohtaan. Sysmä on tunnettu kulttuuripitäjä myös musiikin osalta ja oppilaiden hyvinvointia ylläpitävänä tekijänä nähdään tärkeänä resurssointi musiikkikasvatukseen ja musiikkitapahtumien tarjoamiseen.

Koulu tekee yhteistyötä paikallisen Kuurina-Teatterin kanssa, hyväksyen teatteriharrastuksen osana opetussuunnitelmaa.

Sysmässä toimii yhdistetty nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto ja ehkäisevän työryhmä (Pete-ryhmä). Työryhmä on moniammatillinen ja siihen kuuluvat erityisopettaja, apulaisjohtaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, varhaiskasvatuspäällikkö, etsivä nuorisotyöntekijä/ehkäisevän työn koordinaattori, yhteisöohjaaja, koulunuorisotyöntekijä, hyvinvointipäällikkö, työllisyyskoordinaattori, sosiaaliohjaaja, seurakunnan nuoriso-ohjaaja, diakoni sekä edustajat TE-toimistosta, poliisista, vanhempainyhdistyksestä, MLL:sta, kunnanhallituksesta ja hyvinvointivaliokunnasta.

Lape-työryhmään kuuluvat rehtori, erityisopettaja, johtava koulukuraattori, varhaiskasvatuspäällikkö, hyvinvointipäällikkö, vanhempainyhdistyksen edustaja, seurakunnan nuoriso-ohjaaja ja oppilas- ja opiskelukunnan hallituksen edustajat. Lape-ryhmä toimii opiskeluhuollon ohjausryhmänä.

4.5. Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollosta.

Oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon etuuksia ja palveluja.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §

Koulu tiedottaa lukuvuosittain koulun henkilöstölle, huoltajille ja oppilaille/opiskelijoille opiskeluhooltotyön pääperiaatteista ja osallistaa heidät yhteisöllisen työn suunnitteluun. Wilman ja koulujen kotisivujen kautta tiedotetaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluiden piiriin hakeutumisesta. Informaatiota opiskeluhooltohenkilöstöstä annetaan lisäksi koulujen ilmoitustauluilla ja henkilöstön vastaanottotilojen läheisyydessä.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi, kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä ja syrjinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Perusopetuslaki 29 § (30.12.2013/1267) Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilaan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, koulu yhteisön tai opiskelu ympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Perusopetuslaki (11.3.2022/163)

Turvalliseen opiskelu ympäristöön kuuluu psyykkinen, sosiaalinen, fyysinen, pedagoginen turvallisuus ja digitaalisten alustojen turvallinen käyttö.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. 29§ (11.3.2022/163)

“Hyvä kohtelu on jokaisen oppilaan oikeus. Turvallisessa opiskeluympäristössä oppilas voi keskittyä opiskeluun ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltamalla tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille. Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Oppilas tai koulun henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä. Oppilaan kokema kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta voi tulla esille oppilaan, huoltajan tai henkilöstön kertomana. Kun asia tulee tietoiseksi, sinulla on velvollisuus selvittää tilanne ja myös puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan niin, että se päättyy opiskeluympäristössä. Huomioi selvittämisessä erityisesti oppilaiden kuuleminen. Oppilaiden välisiä tilanteita ratkaistaessa on tärkeää huomioida lasten ikä ja kehitystaso.”

#Eikaikelleväkivallalle -sivuston rehtorin huoneentaulu kiusaamiseen, väkivaltaan, syrjintään ja häirintään puuttumisen mallista: [Ohjeet esi- ja perusopetuksen rehtorille: Kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttuminen ja tapausten seuranta \(oph.fi\)](#)

Sysmässä käydään käytänteet yllä mainituissa tilanteissa läpi koulun henkilöstön ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa lukuvuosittain ja päivitetään ne tarvittaessa. Tiedottamisen tapa ja ajankohta kirjataan opiskeluhoollon vuosikelloon, joka liitetään lukuvuosisuunnitelmaan.

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen ja seuranta

Jokaisen koulu- tai oppilaitosyhteisön jäsenen tulee tunnistaa kiusaaminen ja sen erilaiset muodot sekä tuntea yhteisön tavat kiusaamistilanteisiin puuttumisessa. Parasta kiusaamisen vastaista työtä on sen ennalta ehkäisy. Varhainen tunnistaminen ja tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ehkäisee myöhempiä kiusaamisesta aiheutuvia, usein vakavia psykososiaalisia vaikutuksia. Kiusaamiseen puuttuminen on useassa laissa edellytetty virkavelvollisuus. [Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa](#) Oph.fi

Sysmän Yhteiskoulussa noudatetaan Kiva Koulu toimenpideohjelmaa ennaltaehkäisevänä toimena. Koulukuraattori ja koulunuorisotyöntekijä käyvät pitämässä Kiva-tunteja vuosittain määritetyille luokka-asteille.

5.2. Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta

Lasten, oppilaiden tai opiskelijoiden kohtaamaan väkivaltaan riippumatta sen muodosta on aina puututtava. Esimerkiksi lapsen ja nuoren käytöksen muuttuminen, selvittämättömät poissaolot tai havainto lapsen joutumisesta laiminlyönnin kohteeksi on aina selvitettävä. Tapahtumien taustalla voi olla lapsen tai nuoren kohtaama väkivaltaa.

Väkivaltaan puuttuminen tehdään lapsen iän, kasvun ja kehityksen huomioivalla tavalla. Jo epäily lasta tai nuorta kohdanneesta aikuisen tekemästä väkivallasta riittää opettajan tai rehtorin poliisille tai lastensuojeluun tehtävään anonyymiin konsultointiin, ja tarvittaessa rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen tekemiseen. Myös sosiaalisessa mediassa ja verkossa tapahtuvaan väkivaltaan on puututtava, jos tilanteet tai teot tulevat kasvatuksessa tai koulutuksessa lapsen, oppilaan tai opiskelijan työpäivän aikana esille.

OPH on julkaissut materiaalia väkivallan ja häirinnän määrittelystä sekä tunnistamisen ja puuttumisen keinoista:

[Väkivallan tunnistaminen ja puuttumisen keinot | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

<https://www.oph.fi/fi/ei-kaikelle-vakivallalle>.

Lähisuhdeväkivallan osalta maakunnalliset ohjeet löytyvät:

[Lähisuhdeväkivalta \(Verso\)](#).

Rakentavaa vuorovaikutusta - demokraattisen osallisuuden vahvistaminen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ennaltaehkäisy: [Rakentavaa vuorovaikutusta | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Häirinnän ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa noudatetaan valtakunnallista ohjeistusta: [Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Paikallista ohjeistusta: [Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen Päijät-Hämeen kouluissa ja oppilaitoksissa](#).

Muita seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan liittyviä ohjeistuksia: FGM puheeksiotto on luettavissa [lastensuojelun käsikirjasta](#).

erityyppistä kuin oppilashuollon perustehtäviin kuuluva työskentely esimerkiksi pitkäkestoisten mielenterveysongelmien, päihdeongelmien tai vaikkapa syömishäiriön yhteydessä (joita varten tulee olla oma suunnitelmansa). Koko kriisitilanne ja kriisityön suunnittelu hoidetaan koulussa paitsi asianmukaiset säädökset ja esimerkiksi fyysiset olosuhteet huomioiden, myös psykososiaalisen tuen periaatteiden mukaisesti. Suunnittelussa siis otetaan huomioon ihmisen luonnollinen reagointi ja ne erilaiset ehdot, jotka se asettaa mm havaitsemiselle, tuntemiselle ja toipumiselle.

Äkillisen onnettomuuden sattuessa koulun toiminta on hyvä aktivoida nopeasti - ei siksi että äkilliset kriisit olisivat tärkeämpiä kuin muut kuormittavat tilanteet, vaan siksi että tukea antavalla toiminnalla on reaktioiden luonteen vuoksi herkkyysaikansa. Jos toiminta ajoitetaan ja mitoitetaan osuvasti, voidaan säästyä paljolta ylimääräiseltä psyykkiseltä kuormitukselta ja myös vaivannäöltä myöhemmin.

[Psykososiaalisen tuen järjestäminen Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Sysmän kunnan opetustoimen kriisisuunnitelma on liitetty koulun turvallisuussuunnitelman osaksi.

Oppilaat, opiskelijat ja henkilökuntaan kuuluvat aikuiset voivat joutua äkilliseen onnettomuuteen tai uhkaavaan tilanteeseen joko koulussa tai sen ulkopuolella. Kuolema, sairaus tai onnettomuus voi kohdata oppilaiden ja opiskelijoiden perheenjäseniä tai muita läheisiä ihmisiä.

Kriisisuunnitelma sisältää erilaisia toimintamalleja kriisitilanteita varten. Henkilökuntaa perehdytetään koulun kriisityöhön, jonka tarkoituksena on tukea kriisissä olevan henkilön omaa selviytymistä ja nopeuttaa sitä. Toiminta tapahtuu vanhempien kanssa yhteistyössä.

Tavoitteena on kriisien ennaltaehkäisy ja kriisin sattuessa myönteinen ja turvallinen ilmapiiri.

Sysmän koulutoimessa toimii kriisiryhmä, jota johtaa rehtori. Kriisiryhmään kuuluvat Sysmän Yhteiskoulun johtoryhmä, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Kriisiryhmä vastaa tiedottamisesta kriisitilanteessa.

Kriisisuunnitelmassa annetaan toimintamalleja esimerkiksi seuraaviin tilanteisiin:

Onnettomuus koululla

Oppilaan kuolema

Opettajan tai koulun muuhun henkilökuntaan kuuluvan kuolema

Oppilaan lähiomaisen kuolema

Itsemurhan uhka

Itsemurha

Vakava sairaus

Onnettomuus tai sen uhka koulun ulkopuolella

Kriisitilanteen jälkeen tehdään yhteinen toiminnan arviointi.